

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 4 lipca 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.40.2019.EK

Pan
Jacek Kubicki
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Kłodzku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 13 i 14 czerwca 2019 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. 2019 r. poz. 1111 ze zm.) dalej zwanej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolerów oraz Edyta Kamińska – inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku przy ul. T. Kościuszki 2, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Centrum” lub „PCPR”.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji dodatku w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej oraz usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w okresie od 1 czerwca 2018 r. do dnia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem kontroli na I półroczu 2019 r.

W okresie objętym kontrolą, funkcję Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku, pełnił Pan Jacek Kubicki, odpowiedzialny za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowością, której przyczyną jest błędna interpretacja przepisów. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzone nieprawidłowości nie spowodowały

skutków dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań.

Kontrola została odnotowana w rejestrze kontroli zewnętrznych pod numerem 33. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie akt postępowań administracyjnych w sprawie ustalenia prawa do dodatku w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej, akt postępowań administracyjnych w sprawach o przyznanie pomocy pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez Dyrektora PCPR.

Ilekcroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „ustawie pomoc państwa”, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 2134 ze zm.).

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Kontrolowana jednostka działała w oparciu o regulamin organizacyjny, wprowadzony uchwałą Nr 193/2015 Zarządu Powiatu Kłodzkiego z dnia 15 grudnia 2015 r., zmienionego uchwałą Nr 243/2016 Zarządu Powiatu Kłodzkiego z dnia 29 grudnia 2016 r. Zgodnie z treścią dokumentu z dnia 16 marca 2016 r. Starosta Kłodzki upoważnił Pana Jacka Kubickiego – Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku, do prowadzenia wszystkich spraw z zakresu pieczy zastępczej należących do właściwości Powiatu.

(dowód: akta kontroli: str. 13)

W świetle art. 80 ust. 1a i art. 115 ust. 2a ustawy, na każde dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego, przysługuje dodatek wychowawczy lub dodatek do zryczałtowanej kwoty w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Z analizy danych przekazanych przez PCPR wynikało, iż na dzień 1 czerwca 2018 r. w powiecie kłodzkim funkcjonowało:

- 149 rodzin zastępczych spokrewnionych,
- 89 rodzin zastępczych niezawodowych,
- 6 rodzin zastępczych zawodowych,
- 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego,
- 1 rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna,

- 6 rodzinnych domów dziecka,
- 5 placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego.

W powyższych formach pieczy zastępczej umieszczonych było łącznie 343 dzieci.

W okresie od 1 czerwca 2018 roku do dnia kontroli tj. 13 czerwca 2019 roku do PCPR w Kłodzku wpłynęły wnioski o przyznanie dodatku wychowawczego dla 93 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Powyższe wynikało z następującego faktu:

- rodziny zastępcze spokrewnione złożyły wnioski dla 33 dzieci,
- rodziny zastępcze niezawodowe złożyły wnioski dla 20 dzieci,
- rodziny zastępcze zawodowe złożyły wnioski dla 9 dzieci,
- rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego złożyła wniosek dla 5 dzieci,
- prowadzący rodzinne domy dziecka złożyli wnioski dla 21 dzieci,
- prowadzący placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego złożyli wnioski dla 5 dzieci.

Wnioski o przyznanie dodatku wychowawczego składane były w PCPR. Organ rozpatrujący wniosek weryfikował dane w zakresie treści postanowienia sądowego określającego miejsce pobytu dziecka i okres na jaki zostało ono umieszczone w pieczy zastępczej, a także treść odpisu aktu urodzenia dziecka.

Oceny prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie przyznania świadczenia w formie dodatku wychowawczego na dziecko w pieczy zastępczej dokonano po przeanalizowaniu 10 losowo wybranych akt spraw prowadzonych w okresie objętym postępowaniem kontrolnym.

(dowód: akta kontroli str. 14-42)

Analiza akt w sprawie ustalenia prawa do dodatku wychowawczego pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

1. Postępowanie administracyjne w zakresie przedmiotowej sprawy wszczynane było po złożeniu wniosku przez rodziny zastępcze lub prowadzących rodzinne domy dziecka.
2. Organ weryfikował treść wniosku oraz postanowienia sądowego w sprawie ustanowienia miejsca pobytu dziecka w pieczy zastępczej, poddając analizie datę jego faktycznego umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz treść odpisu aktu urodzenia dziecka.

3. Podjęcie decyzji o przyznaniu dodatku wychowawczego następowało zgodnie z przepisami prawa określonymi w art. 88 ust. 4 ustawy. Decyzje wydawane były i właściwie oznaczane przez organ wskazany w art. 182 ust. 3 ustawy.
4. Wszystkie z przeanalizowanych decyzji zawierały elementy wskazane w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: D.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.), dalej zwanym „kpa”.
5. Spośród przeanalizowanych akt, w 2 przypadkach ustalenie prawa do dodatku wychowawczego dotyczącego wniosków złożonych w terminie od 1 czerwca 2018 r. do 13 czerwca 2019 r. nastąpiło od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej np.
 - Dla W.G. - od 15 stycznia 2019 r. do 31 stycznia 2019 r., następnie od 1 lutego do 31 grudnia 2019 r. i od 1 stycznia 2020 r. do 14 stycznia 2020 r.
 - Dla A.K. – od 18 grudnia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r., następnie od 1 stycznia 2019 r. do 30 listopada 2019 r. i od 1 grudnia 2019 r. do 17 grudnia 2019 r.

Z zawartego w decyzjach rozstrzygnięcia nie wynikało, aby jako pierwszy, początkowy dany miesiąc kalendarzowy ustalonego prawa liczono ten, w którym został on przyznany. Powyższe uznaje się za nieprawidłowość, którą stanowi nie to w jaki sposób organ określił datę początkową przyznania dodatku wychowawczego, natomiast błędem jest wskazany okres końcowy ustalonego prawa. Zaznaczyć należy, iż powyższe powoduje dalsze następstwa w postaci każdorazowego wypłacania Stronie w ostatnim miesiącu okresu na jaki został ustalony, jak i pierwszym z kolejnych 12 miesięcy dodatku wychowawczego w wysokości innej niż wskazana przez ustawodawcę jako przysługująca (tj. 500 zł) pomimo braku zmian w sytuacji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka mającej wpływ na prawo do dodatku wychowawczego. Natomiast prawidłowym działaniem organu było to, iż w przypadku, gdy dodatek wychowawczy przysługiwał za niepełny miesiąc kalendarzowy, wypłacano go w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w pieczy zastępczej w danym miesiącu kalendarzowym.

W świetle art. 140 ust. 1 ustawy, osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej "osobą usamodzielnianą", w przypadku, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu

przyznaje się pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie. Usamodzielnianym udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, a także wsparcie prawne i psychologiczne.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 czerwca 2018 roku do 13 czerwca 2019 roku, do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku wpłynęły 142 wnioski osób usamodzielnianych, w tym:

- 53 wnioski o pomoc na kontynuowanie nauki,
- 41 wniosków o pomoc na usamodzielnienie,
- 39 wniosków o pomoc na zagospodarowanie,
- 9 wnioski o pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.

(dowód: akta kontroli str. 43)

Ocena prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie przyznania pomocy w powyższym zakresie, została przeprowadzona na podstawie analizy merytorycznej i formalnej 10 akt postępowań administracyjnych wszczętych we wskazanym okresie kontrolnym. Spośród wskazanej liczby, 4 akta spraw dotyczyły pomocy na kontynuowanie nauki, kolejne 4 akta spraw dotyczyły pomocy na usamodzielnienie, a 2 akta postępowań dotyczyły pomocy na zagospodarowanie. Analiza badanej dokumentacji, pozwoliła stwierdzić następujący stan:

1. Wnioski o pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie, składane były przez osoby usamodzielniane w Centrum. Wnioskodawcy przebywali w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat w przypadku osób usamodzielnianych, opuszczających rodzinę zastępczą spokrewnioną oraz roku w przypadku osób usamodzielnianych, opuszczających rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo - terapeutyczną, spełniając przepisy, o których mowa w art. 141 ust. 1 ustawy.
2. Wnioski zawierały dane imienne Strony, dane adresowe oraz w sytuacji zaistnienia możliwości wskazywano numer telefonu kontaktowego. Ponadto były one wystosowane i podpisane przez osoby, które nabyły prawo do ubiegania się o wykazane formy wsparcia.
3. Akta postępowań administracyjnych w sprawie przyznania pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie zawierały dokumenty w oryginałach lub potwierdzonych kopiach, w tym: skutecznie złożony wniosek strony, zatwierdzony indywidualny plan usamodzielnienia wraz z modyfikacjami jeżeli

zaistniała taka konieczność, wskazanie opiekuna usamodzielnienia, postanowienie sądowe dotyczące umieszczenia w pieczy zastępczej, określenie czasu przebywania w pieczy zastępczej, oświadczenie strony o sytuacji majątkowej, dochodowej, rodzinnej za miesiąc poprzedzający złożenie wniosku o pomoc, zaświadczenie ze szkoły lub uczelni w przypadku ubiegania się o pomoc na kontynuowanie nauki, akt urodzenia, potwierdzenie zameldowania.

4. Poddane analizie i ocenie decyzje zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.
5. Decyzje w prowadzonych sprawach wydawane były z zachowaniem zasady niezwłoczności i odpowiadały przesłankom, o których mowa w art. 35 § 1-3, a skuteczność doręczenia następowała zgodnie z art. 109 § 1 kpa.
6. We wszystkich przypadkach dochód wnioskodawców wynosił poniżej 1200 zł, spełniając kryterium, o którym mowa w art. 142 ust. 1 ustawy. W jednym przypadku wydano decyzję odmowną, w związku z nierealizowaniem indywidualnego programu usamodzielnienia. Wysokość kwot pomocy na usamodzielnienie, była uzależniona od czasu pobytu w pieczy zastępczej i zgodna z art. 149 ust. 1 ustawy, a wypłata następowała po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki (w przypadku zaistnienia faktu).
7. Wysokość kwot przyznanej pomocy na kontynuowanie nauki była zgodna z art. 146 ust. 2 ustawy i wynosiła od dnia 1 czerwca 2018 r. nie mniej niż 526 zł miesięcznie. Pomoc przyznawana była na czas nauki szkolnej, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia, tj. zgodnie z art. 146 ust. 3 ustawy. Z przedkładanych każdorazowo przez Wnioskodawców dokumentów wynikało, iż czas nauki w danej jednostce oświatowej pokrywał się z okresem na jaki Organ przyznawał przedmiotową pomoc. W jednym przypadku decyzja przyznająca pomoc została uchylona ze względu na porzucenie nauki.
8. Pomoc na zagospodarowanie przyznawano w kwocie określonej w art. 150 ust. 1 ustawy.
9. W 3 przypadkach dokonano oceny końcowej procesu usamodzielnienia. Jako uchybienie wskazuje się przywołanie w druku oceny końcowej M.W. niewłaściwej podstawy prawnej która sugeruje, że proces usamodzielnienia tego wychowanka został wszczęty jeszcze przed dniem wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, czyli przed dniem 1 stycznia 2012 r. Dane osobowe wychowanka, w tym rok osiągnięcia przez niego pełnoletności – 2017 oraz data

sporządzenia oceny końcowej – 20 listopada 2018 r. - określają jednoznacznie, że ww. ocena wynika z art. 145 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.). *(dowód: akta kontroli str. 45-77,80)*

Kontrolowana jednostka zapewniała pomoc prawną i psychologiczną dla osób usamodzielnianych. W wyznaczonych dniach dyżury w Centrum pełnili:

- Dwóch psychologów (wymiennie, łącznie 40 godzin tygodniowo) – udzielali poradnictwa psychologicznego w każdym tygodniu:
 - poniedziałek A.K. 9.00-17.00, M.M. 8.00-9.00,
 - wtorek M.M. 8.00-16.00,
 - środa A.K. 8.00–12.00, M.M. 12.00-15.00,
 - czwartek M.M. 9.00-17.00,
 - piątek A.K. 9.00-17.00.

Ponadto pomoc psychologiczna udzielana była także w ramach projektu „Bądź aktywny” współfinansowanego przez Unię Europejską. W okresie objętym kontrolą żaden z wychowanków usamodzielnianych nie wnioskował o wsparcie w tym zakresie.

- Dwóch prawników – udzielało konsultacji prawnych w siedzibie PCPR w Kłodzku w:
 - poniedziałki J.M.M. 8.00-9.00, A.O. 10.00-14.00.

Osoby usamodzielniane były poinformowane o możliwości skorzystania z wyżej wykazanych form pomocowych. Żadna z osób w okresie objętym kontrolą nie wnioskowała jednak o ten rodzaj pomocy.

W zakresie uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych, PCPR popierał wnioski osób usamodzielnianych o przydział lokalu mieszkalnego składanego do Urzędu Miasta lub Gminy. W okresie objętym kontrolą 9 osób złożyło wniosek w ww. zakresie.

Wsparcie osób usamodzielnianych w uzyskaniu zatrudnienia, w powiecie kłodzkim polegał w szczególności na możliwości podniesienia ich kwalifikacji zawodowych. Osoby zainteresowane mogły brać udział w projekcie systemowym „Bądź aktywny” współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej. Zadanie to realizowane było przez PCPR. Celem projektu był wzrost aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu, wsparcie usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, podniesienie kompetencji życiowych i umiejętności społeczno – zawodowych, zwiększenie szans na zatrudnienie i prawidłowe wypełnianie ról społecznych. W okresie objętym kontrolą z tego

rodzaju wsparcia skorzystało 24 wychowanków pieczy zastępczej, z tego 13 osób usamodzielnianych. Osoby te, jeśli nie skorzystały z ww. projektu, mogły złożyć wniosek o udzielenie innej pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. W takim przypadku Dyrektor PCPR kontaktował się z Urzędem Pracy w celu uzgodnienia możliwych form wsparcia dla takiej osoby.

(dowód: akta kontroli str. 78-79)

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W 2 przypadkach spośród skontrolowanych akt, prawo do dodatku wychowawczego ustalano na okres dłuższy niż 12 miesięcy kalendarzowych.

Wobec powyższego wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Prawo do dodatku wychowawczego ustalać na okres 12 miesięcy, licząc jako pierwszy dany miesiąc kalendarzowy, w którym został on przyznany.

Podstawa prawna: art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia **31 sierpnia 2019 r.** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji **zaleceń, uwag i wniosków** przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danutę Zawillę
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
(Kierownik komórki do spraw kontroli)

Edyta Kalera
.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

Edyta Kucumińska
.....
(członek zespołu inspektorów)